

суб'єктивності оцінок при визначенні доказовості «первинних документів». Використання у практичній діяльності узагальнених напрямів формування інформації в системі управління підприємницькою діяльністю надає можливість покращення інформаційного забезпечення для прийняття рішень у процесі досудового або судового розгляду справ, пов'язаних із необхідністю створення системи доказів, що підтверджують реальність здійснення підприємницької діяльності

(господарських операцій) суб'єктами господарювання.

Вищенаведені результати дослідження є спробою акцентувати увагу фахівців на потребу вирішення практичних питань щодо створення системи доказів, що підтверджують реальність здійснення підприємницької діяльності (господарських операцій) суб'єктами господарювання. Саме тому подальші дослідження із зазначених напрямів є перспективними для їх розвитку в частині методологічного забезпечення і практичного вирішення.

1. Закон України №996-ХІV від 16.07.1999р. «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», із змінами та доповненнями.
2. Закон України №1724-VIII від 03.11.2016р. «Про внесення змін до деяких законів України щодо усунення адміністративних бар'єрів для експорту послуг».
3. Закон України № 2164-VIII від 05.10.2017 року «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо удосконалення деяких положень»
4. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005р. № 2747-IV, із змінами та доповненнями.
5. Податковий кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010 року.
6. Наказ Міністерства фінансів України від 24.05.1995р. № 88, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 05.06.1995р. за № 168/704 «Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку».
7. Сфімов О. Новації в організації обліку: недавні зміни в дії. Аудитор України. 2018. № 1-2 (266-267). С. 46-53.

УДК 338.242

Корчинська О.О.

кандидат економічних наук,
старший викладач кафедри
адміністративного та фінансового менеджменту,
Національний університет «Львівська політехніка»

БЕЗУМОВНИЙ БАЗОВИЙ ДОХІД ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ БІДНІСТЮ

У статті розглянуто теоретико-методологічні та практичні основи зародження та запровадження безумовного базового доходу, визначено основні ознаки, які характеризують цю дефініцію та наведено аргументи, які підтверджують позитивні наслідки від запровадження безумовного доходу. В процесі дослідження виокремлено потенційні негативні зміни в суспільно-економічному житті держави від використання цього інструменту. Стаття містить матеріали прикладного характеру, що підкреслює практичність та необхідність дослідження безумовного базового доходу. На основі опрацьованого матеріалу запропоновано розглядати безумовний базовий дохід як інструмент публічного управління у сфері соціального захисту населення.

Ключові слова: безумовний базовий дохід, безробіття, технологічний прогрес, економічна криза, соціальний захист населення, державне управління.

БЕЗУСЛОВНИЙ БАЗОВИЙ ДОХОД КАК ИНСТРУМЕНТ УПРАВЛЕНИЯ БЕДНОСТЬЮ

Корчинська А.О.

В статье рассмотрены теоретико-методологические и практические основы зарождения и внедрения безусловного базового дохода, определены основные признаки, характеризующие эту дефиницию и приведены аргументы, подтверждающие положительные последствия от введения безусловного дохода. В процессе исследования выделены потенциальные негативные изменения в общественно-экономической жизни государства от использования этого инструмента. Статья содержит материалы прикладного характера, подчеркивает практичность и необходимость исследования безусловного базового дохода. На основе разработанного материала предложено рассматривать безусловный базовый доход как инструмент публичного управления в сфере социальной защиты населения.

Ключевые слова: безусловный базовый доход, безработица, технологический прогресс, экономический кризис, социальная защита населения, государственное управление.

UNCONDITIONAL BASIC INCOME AS A MANAGEMENT TOOL OF POVERTY

Korchynska O.

The article deals with theoretical-methodological and practical bases of origin and the introduction of unconditional basic income. The main features that characterize this definition are defined. Arguments that confirm the positive effects of introducing unconditional basic income are given. In the course of the study, the potential negative changes in the socio-economic life of the state from the use of this instrument are identified. The article contains materials of an applied nature, which emphasizes the practicality and necessity of studying unconditional basic income. Based on the elaborated material, it is proposed to consider unconditional basic income as an instrument of public administration in the field of social protection of the population.

Keywords: unconditional basic income, unemployment, technological progress, economic crisis, social protection of the population, state administration.

Постановка проблеми. В сучасних умовах господарювання, коли все більшу роль відіграють новітні технології, а процес виробництва автоматизований і зростає технологічне безробіття, уряди країн змушені думати, як допомогти своїм громадянам пристосуватися до таких реалій.

Відповідно до досліджень компанії McKinsey & Company, у найближчі двадцять років 45% існуючих зараз робочих місць будуть автоматизовані з використанням таких технологій, як машинне навчання, штучний інтелект, робототехніка і 3D-друк [1].

Запровадження безумовного базового доходу має різні підгрунття у держав з різним рівнем розвитку, зокрема країни з низьким рівнем доходу мають на меті подолати постійно зростаючий рівень безробіття, вирішити соціальні проблеми (гарантування мінімального рівня доходу та життя). Країни, у яких рівень розвитку та доходу на душу населення високий, а мінімальні потреби людей задоволені повністю, запроваджуючи безумовний базовий дохід, стимулюють людей до саморозвитку, креативності та талантів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання, пов'язані із запровадженням та функціонуванням безумовного базового доходу, вийшли за рамки теоретичного та наукового дослідження, і є предметом обговорень та дискусій на різноманітних економічних та політичних зустрічах. Серед зарубіжних науковців, які досліджували сутність цього поняття та механізми його запровадження, варто відзначити Т. Пейна, А. Кондорсе, Ф. Хьормана, Дж. Стіглера, М. Фрідмена та ін.. Вітчизняна наукова плеяда представлена такими дослідниками як О.В. та Т.І. Длугопольські, С.Ю. та А.Б. Гончарови, О.М. Пищуліна тощо. Останнім часом ця тема дуже популярна серед політиків, економістів і соціологів різних країн, проте запитань залишається більше, ніж відповідей. Зокрема, незрозумілим та небезпечним є, з однієї сторони, можливість виплачувати такий дохід усім потребуючим громадянам, а з іншої сторони – немає жодної гарантії, що особи, отримавши таку компенсацію продовжать свою трудову діяльність.

Мета статті. Метою даної статті є дослідження теоретико-методологічних основ існування безумовного базового доходу та практичних аспектів його запровадження урядами держав задля управління безробіттям та рівнем бідності.

Виклад основного матеріалу. Директор Лондонської школи економічних і політичних досліджень Мінуш Шафік на Всесвітньому економічному форумі, який проходив в Давосі 23-26 січня 2018 р., наголосила на тому, що потрібно подумати про пенсії, про часткову зайнятість

і пов'язану з нею дискримінацію, а також інвестувати більше в тренування кадрів для нових прибуткових галузей. Більшість країн цього не роблять зовсім [2].

Генеральний секретар International Trade Union Confederation Шеран Барроу в своїй доповіді на Форумі в Давосі зауважила, що в нових технологічних умовах потрібен новий соціальний контракт. Ефективним інструментом, на думку експертів, для вирішення цього питання є безумовний базовий дохід.

Концепція безумовного базового доходу досить проста: уряд платить людям за те, що вони нічого не роблять. Замість державних допомог люди можуть отримати дохід незалежно від своєї ситуації.

Безумовний дохід – це форма стимулювання економіки та соціальної допомоги громадянам, у межах якої кожен повнолітній громадянин щомісяця отримує фіксовану не оподатковану грошову суму, незалежно від стану його працевлаштування [3].

Безумовний базовий дохід (також гарантований мінімум, універсальний базовий дохід, безумовний особистий дохід) – форма соціального забезпечення, згідно з якою кожен громадянин повинен мати законом гарантований безумовний мінімум грошового забезпечення, який виплачується державою або органами місцевого самоврядування, на додаток до будь-якого доходу, отриманого де-інде [4].

Що ж являє собою безумовний базовий дохід? Хто, коли і чому згенерував таку дефініцію. Ідею безумовного основного доходу, як радикальної форми соціальних дивідендів сформулював Томас Пейн ще в 1795 році, про неї згадали в кінці ХХ століття, але по-справжньому популярною вона стала приблизно рік тому.

Ініціативу просування цієї економічної моделі в США очолює Сем Альтман. Цілком логічно, адже приблизно за такою ж моделлю працює його інкубатор стартапів Y Combinator. Підприємці отримують гроші без всяких зобов'язань в обмін на 7% акцій – вони можуть розвивати свій бізнес як їм зручно. Саме так з'явилися Airbnb, Reddit, Dropbox і багато інших компаній, які пройшли через Y Combinator. Загальна капіталізація компаній Y Combinator перевищує \$ 65 млрд. [5].

Депутат Європарламенту Маді Дельво-Стер представила проект доповіді, в якому йдеться про необхідність «всерйоз задуматися» про запровадження концепції безумовного основного доходу. Розробник проекту також вказала на те, що потрібно створити систему звітності про вплив робіт на фінансові результати компаній, на основі якої в майбутньому можна буде прийняти рішення про зміну оподаткування та внесків на соціальне забезпечення громадян. Документ був

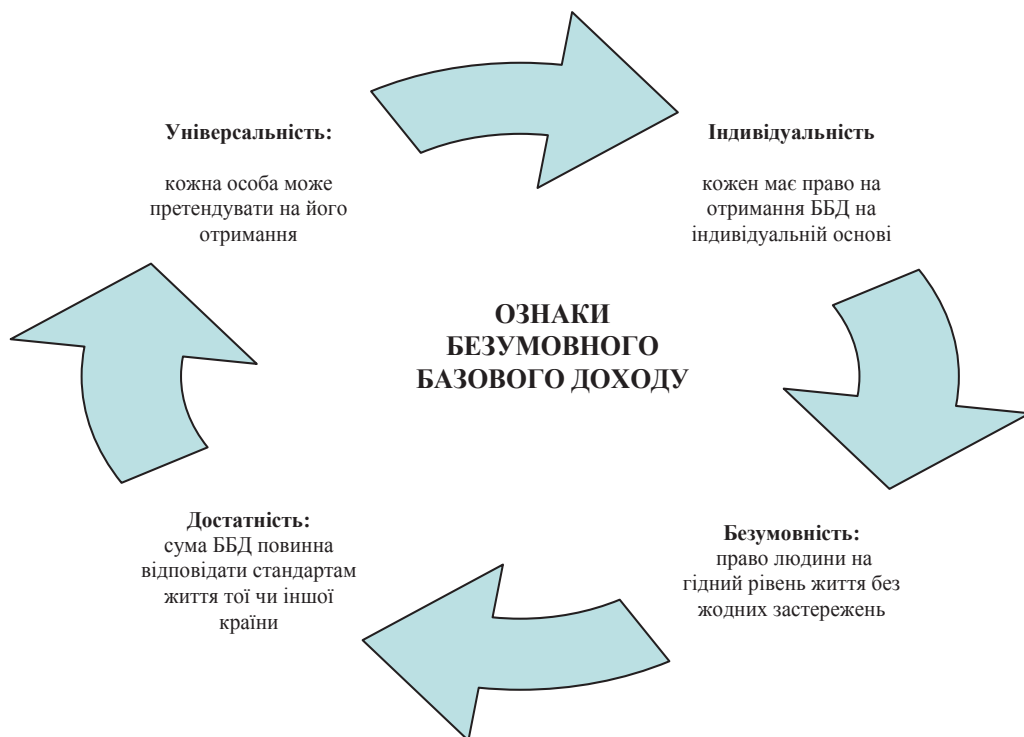

Рис. 1. Ознаки безумовного базового доходу

Джерело: узагальнено на основі [8]

попередньо схвалений і буде винесений на розгляд всіх членів Європарламенту.

Прикладом теоретичної та практичної значущості безумовного базового доходу є те, що Стенфордський університет запровадив вивчення його сутності в навчальну програму. З січня 2017 року в університеті розпочав роботу семінар з філософії безумовного основного доходу. У програму занять входить вивчення основних проблем цієї ідеї: від умов тестування концепції до проблем автоматизації та безробіття [1].

Вчені німецького центру Dalia Research опитали 10 000 європейців і з'ясували, як вони ставляться до безумовного основного доходу. Виявилось, що найбільше прихильників Безумовного базового доходу

проживає в Іспанії, Італії, Німеччині та Польщі. Більшість європейців – 58% – так чи інакше знайомий з цією концепцією, але лише 23% з них повністю усвідомлює всі аспекти безумовного базового доходу.

За введення безумовного основного доходу проголосувало б 64%, тоді як 24% виступило би проти. 12% віддали би перевагу утриматися від голосування. Найбільшу підтримку концепції готові надати жителі Іспанії (71%), Італії (69%), Німеччини і Польщі (по 63%), Великобританії (62%) і Франції (58%) [6].

З 1 січня 2017 року Фінляндія стала першою країною в світі, яка на практиці впроваджує цю концепцію. Поки що у вигляді експерименту. Шляхом жеребкування серед усіх безробітних країни було обрано 2 000 чоло-

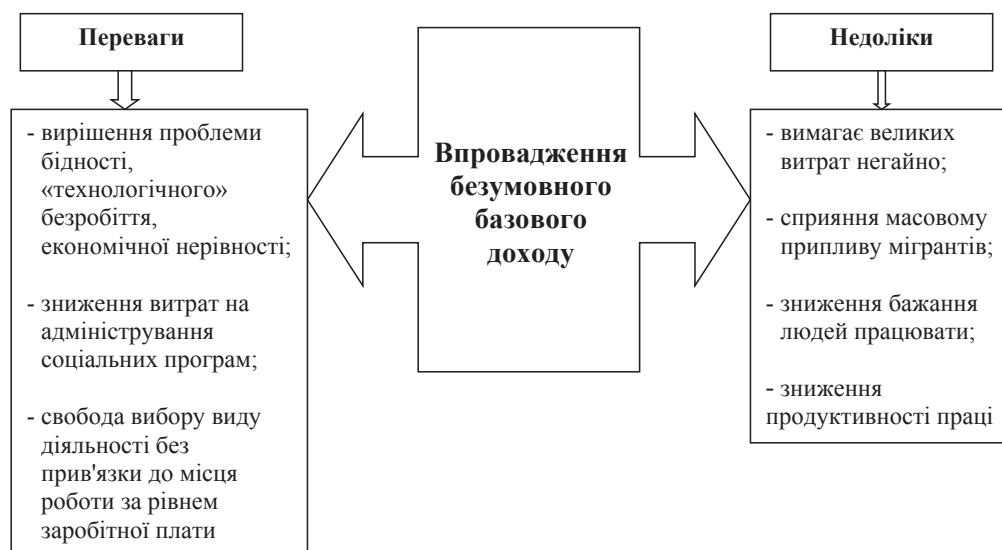

Рис. 2. Потенційні переваги та недоліки впровадження безумовного базового доходу

вік, які замість допомоги по безробіттю почали отримувати суму 560 євро щомісяця. Сума вибрана не випадково, це середній розмір допомоги по безробіттю після вирахування податків. Це скромна сума для країни, де середня зарплата перевищує 3 000 євро [1].

У 2018 році жителі каліфорнійського міста Стоктон почали отримувати по 500 доларів безумовного доходу на місяць.

З точки зору О.В. Длугопольського, класичними ознаками безумовного базового доходу є: універсальність; індивідуальність; безумовність; достатність [8, с. 33].

Певною мірою, безумовний базовий дохід можна назвати монетизацією пільг – замість різноманітних соціальних виплат і гарантій, ви отримуєте гроші [9].

Фактично безумовно базовий дохід є формою соціальної безпеки, завдяки якій усі громадяни чи резиденти країни регулярно отримують фіксовану суму грошей з публічних фондів на додаток до будь-якого іншого джерела доходу.

Впроваджуючи безумовний базовий дохід уряд держави планує отримати від цього певні вигоди: покращення соціально-економічного рівня життя населення, зниження рівня соціальної та політичної напруги тощо.

Разом з тим, усі науковці та практики схиляються до думки, що безумовний базовий дохід може мати як позитивні, так і негативні результати (узагальнено на рис. 2).

Загалом, безумовний базовий дохід є перспективною формою публічного управління в сфері соціального захисту населення, але його запровадження потребує дотримання певних умов, зокрема: високий рівень свідомості та економічної освіченості населення, стабільна та ефективна податкова система.

Висновки. Отже, враховуючи усі «за» та «проти», можливо і справді урядам держав, варто звернути увагу на безумовний базовий дохід як напрям боротьби з безробіттям та бідністю. Підтвердженням цього є резолюція дослідника з університету Гельсінкі Йоганнеса Кананена: «Наразі існує понад сто механізмів соціального страхування, то чому б не замінити їх тільки одним, це було б бюрократично набагато простіше, і люди матимуть свободу вибору для себе, що їм робити в суспільстві» [7].

Як справедливо відзначає Д. Парді, «базовий дохід виступає лише новим ім'ям для достатньо старої ідеї» [10]. Запроваджуючи його необхідно враховувати реалії та вимоги сучасності, зокрема особливості розвитку економіки в умовах технологічного прогресу та глобалізації.

1. Безумовний базовий дохід. URL: <https://uteka.ua/ua/publication/Bezuslovnyj-bazovyj-dohod-Utopiya-ili-realnyj-sposob-borby-s-bednostyu>

2. Безумовний базовий дохід ефективний, але не дешевий спосіб вирішення соціальних проблем – експерти. URL: https://dt.ua/ECONOMICS/bezumovnij-bazoviy-dohid-efektivnij-ale-ne-deshevyj-sposib-virishennya-socialnih-problem-eksperti-266998_.html

3. What is the Basic Income Guarantee? – The U.S. Basic Income Guarantee Network. URL: <http://www.usbig.net/whatisbig.php>

4. Безумовний базовий дохід. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki>

5. A Silicon Valley entrepreneur says basic income would work even if 90% of people smoked weed instead of working. URL: <http://www.businessinsider.com/sam-altman-praises-basic-income-on-freakonomics-podcast-2016-4>

6. Безумовний базовий дохід ефективний, навіть якщо 90% людей стануть байдюкувати. URL: <http://prostomisto.com/protown/bezumovnij-bazoviy-dohid-efektivnij.html>

7. Безумовний базовий дохід – утопія чи майбутнє? URL: <http://ua.euronews.com/2017/02/21/universal-income-a-game-changer-or-futile>

8. Длугопольський О.В. Концепція безумовного базового доходу як альтернатива Бісмарківській моделі держави добробуту: від теоретичних студій до експериментальних практик. Економіка: реалії часу. 2017. №2(30). С. 32-46.

9. Безумовний базовий дохід – економічне майбутнє Європи? URL: <http://azov.press/ukr/bezumovnij-bazoviy-dohid-ekonomichne-maybutn-vropi>

10. Purdy D. *Social Power and the Labour Market: A Radical Approach to Labour Economics*. London, 1988.

E-mail: k-oleksandra@ukr.net